

לימוד והנצחה לעילוי נשמות שלמה וישי קרויזר ז"ל
אחים יקרים ואהובים אשר עלו יחדיו בסערה לגנזי מרומים
מתוך אתר שי לש"י : shayleshay.co.il

פרשת שלח — תפילה אל המתים

בפרשה נאמר על המרגלים ששלח משה: "וַיַּעֲלוּ בְּנֵיכֶם, וַיָּבֹאוּ עַד הַקְּרוֹן" (יג כב). בלשון פסוק זה דקדקו רבותינו במסכת סוטה (לד): ושאלו: מדוע נאמר "וַיָּבֹאוּ עַד הַקְּרוֹן" בלשון יחיד? והרי הפסוק פותח בלשון רבים "וַיַּעֲלוּ בְּנֵיכֶם"! אמנם, לפי פשוטו של מקרא, עלו כל המרגלים בנגב ומשם המשיכו כולם לחברון, ומטעמים סגנוניים שינתה התורה מלשון רבים ללשון יחיד (כך פירשו רשב"ם, חזקוני ועוד). לעומת זאת, האמורא רבא סבר שטעם השינוי ללשון יחיד ב"וַיָּבֹאוּ עַד הַקְּרוֹן" הוא כי רק כלב בן יפונה בא לחברון: מלמד שפירש כלב מעצת המרגלים והלך ונשתטח על קברי אבות, אמר להם: "אבותיי, בקשו עליי רחמים שאנצל מעצת המרגלים!" זכות התפילה ליד קברי האבות בחברון עמדה לכלב לעמוד מול המרגלים שהוציאו את דיבת הארץ, וכך אמר: "עֲלֵה נַעֲלָה וְנִרְשְׁנוּ אֹתָהּ, פִּי יְכוֹל נוֹכַל לָהּ" (יג ל). בשכר זאת זכה כלב להיכנס לארץ ישראל ולקבל את חברון לנחלה.

על הליכתו של כלב "להשתטח על קברי האבות" בחברון דנו הפוסקים איך היא מתיישבת עם איסור דורש אל המתים, שנאמר בספר דברים (יח יא): "לֹא יִמָּצֵא כָּךְ מֵעַבִּיר בְּנוֹ וּבִתּוֹ בְּאֶשׁ, קֶסֶם קְסָמִים, מְעוֹנָן וּמְנַחֵשׁ וּמְכַשֵּׁף, וְחֹבֵר חֶבֶר וְשֹׂאֵל אוֹב וַיִּדְעֹנִי, וְדָרַשׁ אֶל הַמֵּתִים".

רבי יואל סירקיש בפירושו "בית חדש" (יורה דעה סוף סימן ריז) תירץ שכלב בן יפונה הלך לקברי האבות בחברון כדי להתפלל לה', ולא כדי להתפלל אל המתים, והוא בחר להתפלל דווקא שם, כי מקום קבורת האבות הוא מקום קדוש והתפילה שם נשמעת יותר.

הוסיף שם ה"בית חדש" שנהגו להתפלל ליד קברי אבות, בהתבסס על דברי רב ייסא המובאים בספר ה"זוהר" בפרשת אחרי מות (חלק ג דף עא ב), שבזמן עצירת גשמים הולכים אל המתים להתפלל להורדת גשם, ואין בזה איסור דרישה אל המתים. לדבריו, האיסור לדרוש אל המתים מוגבל למתים רשעים, שגם בחייהם נקראים מתים; אבל אל מתי ישראל, שגם במותם נקראים חיים, מותר לדרוש ולבקש מהם שיהיו מליצי יושר.

המהרי"ל מזהיר בסוף הלכות תענית שהמתפלל על קברי צדיקים לא יבקש עזרה ממי שקבור שם, אלא יבקש מה' שיעזור וירחם בזכות מי שקבור שם. דברי המהרי"ל הובאו בהגהת הרמ"א ל"שולחן ערוך" (אורח חיים סימן תקפא סעיף ד) וב"משנה ברורה" (שם סעיף קטן כז).

הרב טיקוצ'ינסקי בספרו "גשר החיים" (חלק א פרק כט וחלק ב פרק כו) כתב שיש מתירים גם לבקש מהמת שיהיה מליץ יושר ויתפלל בעדנו לקב"ה.